

Національна
академія наук України

Інститут
української археології та джерелознавства
імені М.С.Грушевського

Інститут літератури імені Т.Г.Шевченка

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ
MYKHAILO HRUSHEVSKY DIGITAL ARCHIVES

Видавництво "Світ"

<http://svit.gov.ua/>

Михайло ГРУШЕВСЬКИЙ

ТВОРИ у 50 томах

Видавнича рада:

Борис ПАТОН — голова
Любомир ВИНАР • Іван ДРАЧ • Аркадій ЖУКОВСЬКИЙ
Володимир ЛИТВИН • Олексій ОНИЩЕНКО
Сергій ПЛОХІЙ • Френк СИСИН • Ярослав ЯЦКІВ

Головна редакційна колегія:

Павло СОХАНЬ — головний редактор
Ярослав ДАШКЕВИЧ — заст. головного редактора
Ігор ГИРИЧ — відповідальний секретар
Геннадій БОРЯК • Віктор БРЕХУНЕНКО • Галина БУРЛАКА
Сергій БЛОКІНЬ • Василь ДАНИЛЕНКО • Микола ЖУЛИНСЬКИЙ
Олександр КУЧЕРУК • Олександр МАВРІН • Ігор МЕЛЬНИК
Надія МИРОНЕЦЬ • Юрій МИЦИК • Всеволод НАУЛКО
Світлана ПАНЬКОВА • Руслан ПИРИГ • Валерій СМОЛІЙ • Ольга ТОДІЙЧУК
Василь УЛЬЯНОВСЬКИЙ • Ярослав ФЕДОРУК

Михайло ГРУШЕВСЬКИЙ

Том 11

Серія

ЛІТЕРАТУРНО-КРИТИЧНІ ТА ХУДОЖНІ ТВОРИ

Літературно-критичні праці (1883–1931), “По світу”

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ

MYKHAILO HRUSHEVSKY DIGITAL ARCHIVES

ЛЬВІВ
ВИДАВНИЦТВО

«СВІТ»

2008

УДК 94 (477)
ББК 63.3 (15 УКР)
Г91

*Затверджено Вченою радою
Інституту української археології та джерелознавства
імені М.С.Грушевського НАН України*

Упорядник: Галина БУРЛАКА

Автори передмов: Микола ЖУЛИНСЬКИЙ, Галина БУРЛАКА

Автор коментарів: Галина БУРЛАКА

Мовна редакція текстів М.Грушевського
та пояснення слів: Галина БУРЛАКА

Переклад висловів іншомовного походження: Мирослав ТРОФИМУК

Видавництво "Світ"

<http://svit.gov.ua/>

ISBN 978-966-603-223-5

ISBN 978-966-603-568-7 (т. 11)

- © Інститут української археології та джерелознавства імені М.С.Грушевського НАН України, Інститут літератури імені Т.Г.Шевченка НАН України, 2008
- © Жулинський М., Бурлака Г., передмови, 2008
- © Бурлака Г., коментарі, 2008
- © Видавництво "Світ", дизайн та художнє оформлення, 2008

ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

А

Аахен 383
 Авернське озеро (Лаго Аверно) 465, 579, 691
 Авіньюн 426, 430, 432, 541, 545, 546, 684, 685
 Австралія 664
 Австрія 22, 220, 258, 343, 346, 352, 409, 496, 498, 500, 503, 524, 583, 592, 606, 623, 667–670
 Австро-Угорщина 609, 611, 628, 664, 668–670, 681, 687
 Адіджа 394, 511
 Адріатика (Адрія, Адріатичне побережжя) 345, 349, 350, 353, 402, 498, 501, 502, 516, 671, 684
 Адріатичне море 350, 502, 669
 Адрія (місто) 394, 511
 Азія 72, 354
 Акагуй 600
 Аквілея 349, 501, 671
 Акція 683
 Александрія 355, 591, 615, 677
 Алжир 103, 105, 110, 114, 119
 Альба 447, 562
 Альба-Лонга 448, 562, 688
 Альбано 421, 448, 536, 563
 Альбанські гори 447, 448, 562
 Альпи 114, 115, 343, 344, 496, 497, 669
 Амальфі 466, 579
 Америка (Новий Світ) 181, 346, 352, 444, 499, 503, 559, 598, 673
 Амур 249

Англія — див. *Великобританія*
 Апеннінський півострів 681
 Апеннінські гори (Апенніни) 395, 410, 511, 524
 Аргос 477, 481
 Аріція 448, 563
 Арль 103, 106
 Арно 395, 396, 399, 408, 409, 511, 512, 514, 524, 681
 Астапово, ст. 660
 Афіни 477
 Африка 354, 670
 Ашхабад 666

Б

Байї 451, 465, 565, 579, 690
 Балкани (Балканські землі) 352, 503, 620, 671
 Балтійське море 620
 Батурин 621
 Бахмут 275, 644
 Бельгія 441, 556
 Беневент 420, 535, 684
 Бергамо 350, 502
 Берестейщина 628
 Берлін 29, 341, 383, 408, 494, 523, 559
 Берн 213, 602
 Бессарабія 335, 488
 Біле море 72
 Білополе (Білопілля) 228, 629
 Білорусь (Біло-Русь, Біла Русь) 51, 72, 406, 521, 591, 637

Близький Схід 617, 620, 655
 Блотниця, село Прилуцького пов.
 173, 174
 Бойківщина (Бойки) 176
 Болгарія 216, 628,
 Болонья 394, 395, 511
 Борзна 621
 Боснія 178, 259, 265
 Бразилія 273, 274, 335, 488, 664
 Браїлів 455, 569
 Брацлавщина 583, 693
 Бровари 621
 Брундізіум (Бриндізі) 420, 535, 684
 Брюссель 433, 548
 Буковина (Буковинська Русь) 139,
 214, 220, 280, 616
 Бурано 381
 Бурштин 131

В

Варшава 26, 31, 33, 68, 69, 70
 Ватикан 427, 431, 433, 438, 446, 447,
 542, 546, 553, 561, 562
 Везувій 453, 455–461, 567, 569,
 571–575, 690
 Вейгавей 343, 496
 Велике князівство Литовське — *див.*
Литва
 Великобританія (Велика Британія,
 Англія) 590, 617, 620, 669
 Великокорсія — *див. Росія*
 Венеція (Венецька, Венеціанська рес-
 публіка) XXX, XXXI, 345–382, 394,
 402, 404, 407, 410, 497–511, 522, 664,
 670–677, 680, 682
 Венцляр 645
 Вермляндія 171

Верона 359, 371
 Верхосуля 228
 Високі Татри 622
 Відень XXXI, XXXII, 128, 178, 275,
 279, 291, 339, 341–343, 345, 408, 492,
 494–496, 498, 523, 559, 641, 668
 Візантія (Східне римське царство)
 349, 350, 354, 362, 393, 406, 451, 502,
 504, 521, 565, 672, 678, 679, 688, 695
 Вільно 612, 651
 Вінничина 617
 Вінченца 505
 Вісла 54,
 Вітебськ 687
 Вкраїна — *див. Україна*
 Владивосток 600
 Владикавказ 44, 598
 Владимир 221
 Волга (Ітіль) 165, 166, 677
 Волзька Булгарія 677
 Волинь 244, 249, 583, 693
 Вологуєво 620
 Володимир-Волинський 216

Г

Гадяцький повіт 93
 Галич 214, 216, 220
 Галичина (Галицько-Волинське кня-
 зівство) VI, XIX, 22, 128–130, 132, 133,
 145, 162, 178–180, 200, 209, 214, 220,
 222, 257, 258, 282, 285, 286, 303, 307,
 339, 442, 492, 606, 609, 611, 616, 623,
 628, 636, 640, 646, 647, 665, 681
 Галілея 679
 Гелеспонт 481
 Генуя (Генуезька республіка) 350, 407,
 522, 672, 682
 Гераклея 349, 355

Геркуланум (Геркулан) 451, 456, 458, 462, 565, 570, 571, 575, 689, 690

Герцеговина 101

Гетьманщина 4, 6, 7, 15, 215, 219, 228, 246, 582, 583

Гіперборея 407, 521

Гіссарлик 698

Глухів 621

Голгота 380

Городок 606

Греція (Еллада) 158, 249, 483, 678, 684, 686, 698

Гримайлів 233

Гродно (Городно) 53, 54, 591

Грушівський хутір 100, 127, 598

Гура-Гумора 645

Д

Дакія 665

Далекий Схід 629, 655

Далмація 349, 671

Данилівка 659

Дарданелли 698

Денисівка 650

Деркачі 629

Джанікольо, пагорб у Римі 687

Джензано 448, 563

Джудекка 358, 674

Дінець 275

Дмитровськ 620

Дніпро (Славутич) 153, 215, 229, 250, 266–268, 313, 621, 628

Доброї Надії мис 673

Додеканес 678

Долинськ 632

Дон (Дін) 15, 275

Драва 344, 497

Дубно 639

Дунай 665

Дунайські князівства 620

Е

Егейське море 350, 352, 502, 503

Ельба (Лаба) 668

Емілья-Романья 679

Енс 667

Еолія 477

Епомей 465, 579

Еритрея 670

Есквілін (пагорб у Римі) 413, 528

Есмань 621

Етрурія 402, 517, 681

Ефіопія 670

Є

Європа ХХХІІ, 17, 27, 73, 87, 339, 340, 350, 352, 354, 372, 400, 473, 475, 492, 503, 570, 592, 604, 614, 671, 675, 680–682, 695

Єгипет 107, 109, 158, 380, 471, 688, 690, 695

Єкатеринбург (Свердловськ) 597

Єрусалим 171, 686

Ж

Женева 602, 625

З

Закарпаття (Закарпатська Україна) 214, 220, 616

Закопане 175, 622

Запоріжжя 250, 298
 Захід 406
 Західна Україна 216, 218, 220
 Західне римське цїсарство 393, 679,
 683
 Західносибірська рівнина 597
 Земмерінг 343, 496, 668
 Золотонїський повіт 649

I

Ізмаїл 335, 488, 665,
 Ізраїль (Ізраїльське царство) 679,
 686, 687
 Індія 158, 655, 673
 Іонія 477
 Іос 477
 Іран 677
 Іскія 453, 465, 567, 579
 Іспанія 604, 612, 637, 670, 673
 Істрія 349, 671,
 Ітака 477, 481, 482
 Італія ХХХ, ХХХІ, 33, 343, 344-
 466, 482, 496—580, 590, 638, 644, 663,
 664, 668—691

К

Кабардино-Балкарська (Терська)
 автономна область 237, 238, 632, 682
 Кавказ 174, 313, 620, 682
 Казанське ханство 627
 Каліфорнія 86
 Кампанья 419, 421, 429, 447, 534,
 544, 562, 638, 690, 691
 Камчатка 620
 Канада 335, 488, 664
 Канів 621
 Капітолій (пагорб у Римі) 413, 528

Капрі 453, 459, 567, 573, 578
 Капуя 420, 535, 638, 684
 Карпати 280
 Карфаген (Картаген) 158, 682
 Кастелло Франко 367
 Кастель Гандольфо 447, 562
 Катеринослав 630
 Каффа (Феодосія) 682
 Київ ХVІІ, 16, 97, 214, 216, 217,
 220, 237, 239, 256, 266, 268, 307, 310,
 313, 323, 336, 489, 581, 582, 584, 585,
 620—622, 627, 630, 632, 633, 640, 642,
 648, 652, 654—658, 661, 664
 Київська Русь (Київська держава)
 214, 216, 217, 665
 Київщина 583, 627, 693
 Киргизський степ 150
 Китай 354
 Кіми — див. *Куми*
 Кімполунг 645
 Кіоджія (Кіоджа, Кьїоджа) 350, 672
 Кіпр 350, 351, 502, 503
 Кіренаїка 678
 Кобаки 647
 Козелець 621
 Коломия 131
 Колофон 477
 Комарівка 621
 Константинополь (Царгород, Стам-
 бул) 249, 342, 350, 352, 362, 385, 407,
 417, 429, 495, 502, 503, 507, 522, 532,
 544, 672, 674, 675, 679, 682
 Корсика 103, 109
 Корфу 350, 502
 Кошельовка 620
 Краків 150, 611, 639
 Красноярськ 600
 Криворівня 295, 664

- Крим 617, 620
 Кримське ханство 627
 Кріг 350, 481, 502
 Кролевець 621
 Кроми 620
 Кубань XVI, 49
 Куми (Кіми) 450, 477, 564, 690, 691
 Курляндія 72
- Л**
- Лаба (Ельба)
 Лакедемон 481
 Лангедок (Лянгдок) 109
 Латарські гори 453, 567
 Лебединський повіт 228
 Лепанто 378, 677
 Литва 343, 496, 628, 693
 Литва (Велике князівство Литовське)
 72, 216, 217, 591, 623, 639, 654
 Ліван 354
 Лівія 670, 678
 Лівобічна Україна 251, 636
 Лікія 481
 Ліон 107
 Локрида 481
 Ломбардія 671
 Лондон 631
 Любляна 669
 Люкезькі гори 399, 514
 Ляндскрон 171
 Львів XIX, 45, 132, 138, 177, 178,
 183, 185–187, 216, 217, 220, 257, 259,
 261, 263, 269, 284, 303, 396, 475, 512,
 581, 583, 584, 586, 587, 593, 596, 604,
 607, 608, 611, 614, 616, 622, 623, 625,
 631, 636, 637, 639–643, 653, 654, 657,
 658, 660, 694
- М**
- Мала Азія 352, 481, 678
 Маламоко 349, 502
 Мантуя 364, 508
 Марсель 603, 670
 Месопотамія 396, 512
 Мессенія 481, 483
 Мізенський півострів 453, 567, 690
 Мізенум 451, 462, 465, 565, 576,
 579, 690
 Мікени 698
 Мілан 350, 502, 689
 Молдова (Молдавське князівство) 215
 Москва — див. *Росія*
 Москва, м. 218, 219, 221, 237, 594,
 620, 639,
 Московщина — див. *Росія*
 Мур 343, 496
 Мурано 355, 381
 Мурець 343, 496
- Н**
- Назарет 679
 Нальчик 237, 621, 632
 Нарбонна 385
 Неаполітанська затока 458, 466, 572,
 579, 690
 Неаполь 450–465, 564–571, 573,
 575, 576, 578, 664, 688–691
 Неман 51, 53, 61, 67, 68, 76
 Немі 448, 449, 563
 Ніжин 621
 Нім 104, 107
 Німеччина 409, 441, 524, 548, 556,
 602, 629, 669, 673, 685, 692
 Новгород 221

Новий Світ — див. Америка
 Новопетровське укріплення 613
 Носівка 621

О

Огігія 483
 Одер (Одра) 668
 Одеса 243, 453, 567, 627
 Одеська обл. 665
 Олівальйо 349
 Олімп 686
 Омбронна 395
 Омитівка 621
 Омськ 600
 Орел 174, 620, 621
 Оренбург 595, 612, 653
 Орті 410, 525
 Османська імперія 620, 672, 677, 679
 Осса 437, 551, 686
 Острог 222, 639

П

П'єве ді Кадоре 369
 П'ємонт 670
 Падуя 394, 511
 Палатин (Палятин, пагорб у Римі)
 413, 415, 528
 Палестина 158, 396, 512, 672
 Париж ХХІХ, 103–105, 107, 109–
 114, 117–119, 124, 127, 158, 159, 408, 471,
 523, 559, 603, 604, 625, 675
 Партенопєя 450, 564, 565
 Пеліон 437, 551, 686
 Пелопонес 350, 482, 502
 Пенза 99
 Пестум 466, 579

Петербург 72, 83–85, 163, 218, 219,
 227, 301, 304, 318, 484, 485, 581–583,
 588, 595, 597, 598, 613, 617, 620, 631,
 648, 650, 652

Південна Америка 673
 Підляшшя 583, 628
 Піза 395
 Пілос 477, 483
 Пінчіо 445, 560
 Пістойя 395, 511
 По 394, 395, 511
 Поділля 455, 569, 627, 628, 693
 Полісся 628
 Полоцьк 394, 511
 Полтава ХХV, 5, 226, 297, 597, 629,
 636, 648
 Полтавщина (Полтавська губернія)
 5, 13, 212, 656
 Польща 6, 24, 51, 53, 216, 217, 441,
 472, 473, 556, 582, 583, 591, 592, 623,
 628, 687
 Помпеї 421, 451, 459, 461–464, 536,
 565, 572, 575–578, 689, 690
 Порт-Артур 629
 Прага 473, 616, 625, 629, 693
 Прато 395
 Придніпрянщина 628
 Причорномор'я 682
 Прованс 102–106, 109, 113, 114, 127,
 603
 Прочіда 453, 567
 Пруссія 583, 592, 603
 Пуліоне 457, 461, 571, 575
 Путеолі 451, 465, 565, 579

Р

Равенна 382–391, 678
 Резіна 457–459, 571, 573

Рим ХХХ, 25, 26, 29, 41, 249, 286, 362, 385, 386, 402, 407, 408–446, 448, 451, 453, 456, 457, 461, 507, 517, 522–563, 565, 567, 570, 571, 575, 663, 664, 670, 675, 676, 678, 679, 682–685, 687–689

Ріальто 349, 381, 382, 501, 502, 510

Ріміні 383, 384

Річ Посполита 623, 628, 687

Ровіго 350, 502

Родос 477, 678

Росія (Московщина, Володимиро-Суздальське князівство, Російська імперія) Х, 20, 33, 78, 80, 87, 90, 92, 98, 99, 162, 167, 169, 170, 214, 215, 217, 233–235, 298, 304, 314, 318, 335, 336, 406, 409, 442, 472, 473, 488, 489, 523, 556, 582, 583, 585, 591, 592, 594, 599, 600, 602, 604, 613, 616, 617, 620, 621, 627, 629, 630, 637, 638, 653, 659, 660, 664–666, 669, 682, 693, 697

Ростов 221

Руан 154

Румунія 215, 335, 488, 645, 665

Русь 408, 523, 627, 638

С

Савойя 670

Саламін 477, 481

Салерно 466, 579

Саратов 318, 660

Сардинія (Сардинське королівство) 451, 566, 617, 620, 670

Сахалін 80, 316, 595

Сахара 87

св. Михайла острів 381

Севастополь 173, 600, 620

Севськ 621

Седан 603

Середземномор'я 672, 684, 688

Середня Азія 627

Серпухов 620

Сибір 86, 95, 96, 316, 600, 601

Сибірське ханство 627

Сині Води 627

Синоп 620

Сирія 354, 396, 512, 690

Сицилія 451, 482, 565, 566, 604, 671, 688

Сіена 682

Сієнцо 678

Січ 6, 249, 251, 473, 583, 693

Скандинавія 671

Слобожанщина (Україна Слобідська) 215, 220, 228

Слов'янщина 31, 343, 496, 668

Словенія 669, 671

Смирна 477

Сомалі 670

Соракт 410, 525, 683

Соррентський півострів 453, 466, 567, 579

Спарта 483

Сполучені Штати Америки (Сполучені держави) 335, 488, 614, 664

Стабія 462, 576, 690

Стамбул — див. *Константинополь*

Станіславів 129, 132, 608, 640

Степ — див. *Татарська Орда*

Стокгольм 171, 342, 495

Стрий 130, 132, 608

Суздаль 221

Сула 228

Сучава 645

Схід 158, 349, 354, 356, 362, 505, 672

Східна Європа 216, 627

Східна Україна 216–218, 220, 228,
257

Східне римське цесарство — *див.*
Візантія

Східно-Європейська рівнина 597

Сян 49

Т

Таляменто 344, 497

Тараскон 114, 115, 122

Татарія 95

Татарська Орда (Степ, Золота Орда)
215, 218, 627

Тебаїдська пустиня 159

Тернопіль 233, 603

Тибр 431, 442, 546, 679, 681, 683

Тифліс V, VII

Тихий океан 600

Тіволі 421, 536

Торре Анунціата 459, 572

Торре дель Греко 458, 572

Торська Олексіївка 644

Торчелло 349, 355, 381, 382

Тоскана 354, 356, 395, 396, 399, 402,
403, 408, 409, 505, 511, 512, 514, 517, 518,
523, 524, 680, 682

Тразіменське озеро 410, 525, 682

Трентіно 670

Трієст 350, 502, 670

Трієстська затока 671

Тріполі 678

Тріполітанія 678

Троя (Іліон) 478, 481, 482, 688, 698,
699

Тула 620

Туніс 109

Туреччина 617, 620, 678

Турин 672

Туркестан 27

У

Убіжище 650

Угорщина 215, 258, 669

Удіне 350, 502

Україна (Вкраїна, Україна-Русь, Руська
земля, Малоросія) X–XII, XIV, XXXII,
3, 4, 11, 14, 15, 17, 19, 20, 22, 45–47,
49, 50, 79, 83, 138, 147, 150–154, 161,
170, 174, 178, 199, 214–216, 218–220,
223, 225, 226, 228, 234, 235, 237–239,
249–251, 257, 266–268, 272, 275, 279,
282, 302, 303, 307, 308, 313, 318, 323,
327, 336, 395, 406, 408, 441, 472, 473,
485, 489, 511, 521, 556, 582, 583, 585,
588–590, 613, 614, 620, 628, 629, 632,
636, 637, 647, 651, 655, 687, 693, 695

Урал (Уральські гори, Середній Урал)
72, 86, 597, 598, 600

Урбіно 435, 550

Ф

Фаворська гора 390, 679

Феррара 350, 394, 502, 511, 673, 679

Фессалія 481

Фіви 697

Фієзоле 399, 514

Флегрейські поля 465, 579

Флоренція XXX, 354, 395–407,
409, 430, 432, 433, 512–522, 524, 545,
547, 548, 664, 673, 676, 678, 680–682

Фракія 482

Франція 68, 105, 113, 114, 126, 149,
441, 556, 590, 592, 603–605, 610, 612,
614, 617, 620, 629, 669, 672, 673, 684

Фраскаті 421, 536

- Х**
- Харків 84, 219, 220, 336, 485, 489, 584, 597, 629, 632, 657, 697
 Харківщина (Харківська губернія) 212, 228, 629
 Хіос 477
 Хлипівка 612
 Холмщина 628
 Хорватія 669, 671
 Хорутанія (Карантанія) 344, 496, 669
- Ц**
- Царгород — *див. Константинополь*
 Цейлон 269
 Цюрих 602
- Ч**
- Челябінськ 600
 Черекський р-н 682
 Чернеча гора 621
 Чернівці 266, 277–282, 290, 607, 608, 642, 645–647
 Чернігів 648, 661
 Чернігівщина (Чернігівська губернія, Чернігово-Сіверщина) 212, 627, 656, 693
 Чехія 639
- Чвідале 350, 502
 Чорна гора 395
 Чорне море 73, 267, 313, 350, 502
- Ш**
- Шамотули 639
 Швейцарія 354
 Шльонськ 13
 Штирія 343, 496, 668
- Ю**
- Югославія 669
 Юзвин 617
- Я**
- Яромір 639
 Ясна Поляна 660
- С**
- Champrosay 110
- Р**
- Pontafel 344, 497
 Pontebba 344, 497

ЗМІСТ

	с. текстів	с. ком.
<i>Микола Жулинський</i> . МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ:		
“Я ПОЧУВ СЕБЕ ЛІТЕРАТОРОМ”	V	
<i>Галина Бурлака</i> . ЩЕ ОДНА ГРАНЬ ТАЛАНТУ:		
МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ — ЛІТЕРАТУРНИЙ КРИТИК	XIII	
Розділ I. СТАТТІ, ВИСТУПИ, ПЕРЕДМОВИ, ЗАМІТКИ	1	581
Для ювілею Івана Котляревського. <i>Desiderata</i>	3	581
Дріб’язок з російського письменства	16	585
Запомога письменникам	19	586
Останні романи Г.Сенкевича... ..	24	587
[Виступ на шевченкОВому святі 1896 р. у Львові]	45	587
Поступова Польща..... ..	51	590
До справи Шевченкових провин	79	593
“Мужики”. Оповідання Антона Чехова	80	595
Перші проби [Володимир Темницький]	82	596
Перші видання “Енеїди” Котляревського	83	596
З татарських “легенд” Д.Маміна-Сибіряка	86	597
Новини російської літератури: Л.Толстой; Чехов... ..	87	598
“Мімочка заручена”. Ескіз В.Микулич	101	603
Літературна спадщина Альфонса Доде	102	603
Наталія Кобринська	128	606
Із оповідань Гната Потапенка..... ..	147	610
Із оповідань Франсуа Коппе	149	610
[Виступ на Шевченковому святі 1902 р. у Кракові]	150	611
Густав Флобер..Літературна характеристика	155	614
Варіанти до “Богданової могили” Шевченка	161	615
Микола Некрасов	162	616
Ювілей Льва Толстого	169	618
[Передмова до видання: Сельма Лягерлеф. “Королеви Півночі”... ..	171	619
Один з ніжинців	173	619
Передне слово [до книжки: оповідання марка вовчка..... ..	175	621
Світлотіні галицького життя. Лесь Мартович. “Забобон”... ..	177	622
Світлотіні галицького життя. Михайло Яцків. “Танець тіней”... ..	199	624
Українська література, її назва, розвій, періоди	213	625
Поезія Олеся	225	629
Перша редакція “Іродової мороки” Куліша	233	631
Невиконане побажання Марка Вовчка	237	632
В сімдесяти роковини смерті Шевченка на спомин його і людей, йому близьких	239	633

Розділ II. РЕЦЕНЗІЇ	241	634
Цупкий. Байки.	243	634
Н.Дашкевич. Вопрос о литературном источнике украинской оперы И.П.Котляревского “Москаль-чаривный”	244	635
Українсько-руські драми	249	636
“Жіноча бібліотека”. Видає Наталія Кобринська	257	640
“Для домашнього огнища”. Повість Івана Франка	259	641
Осип Маковей. “Подорож до Києва”	266	642
“Мій Ізмарагд”. Поезії Івана Франка	269	642
М.Чернявський. “Донецькі сонети”	275	644
“Царівна”. Оповідання Ольги Кобилянської	277	645
“Залісся”. Повість Осипа Маковея	282	646
Іван Семанюк (Марко Черемшина). “Карби” . Новели з гуцульського життя.....	290	647
И.Стешенко. Иван Петрович Котляревский	296	648
В.Лесевич. Евгений Павлович Гребенка	301	650
Н.Петров. Один из предшественников Ив. Петр. Котляревского... ..	302	650
[“Шершень”]	303	651
Т.Шевченко. “Кобзарь”	304	652
А.И.Лотоцкий. “Демократическая литература ...”	305	653
Поезії М.П.Старицького.....	306	654
“Лис Микита”, з німецького переробив* Іван Франко.....	307	655
Твори Івана Котляревського	308	656
Твори Григорія Квітки-Основ'яненка	310	657
Розділ III. НЕКРОЛОГИ	311	658
[Промова над могилою д-ра Омеляна Огоновського]	313	658
Олександр Пипін. Некролог	314	658
Антін Чехов. † 2 (15)/VII 1904	316	659
Данило Мордовець. Некрологічна замітка	318	659
Смерть Толстого	320	660
Сумний Великдень	323	660
Пам'яті Лесі Українки	328	662
Над свіжою могилою	329	662
Розділ IV. ПО СВІТУ	331	663
ДОДАТКИ	467	692
[Щоденникові записи 1883 р. на літературні теми]... ..	469	692
Вступне слово видавництва [Передмова до видання: Гомерова “Одіссея” ...]	475	694
Перше видання “Енеїди” Котляревського	484	
По світу.	486	

КОМЕНТАРІ.....	581
ПОКАЖЧИК ІМЕН.....	700
ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК.....	734
ПОЯСНЕННЯ СЛІВ.....	743

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Грушевський Михайло Сергійович

Твори: У 50 томах

Том 11

Серія “Літературно-критичні та художні твори”

Літературно-критичні праці (1883–1931), “По світу”

Редактор	<i>Л.Веремієнко</i>
Художнє оформлення	<i>С.Іванов</i>
Технічний редактор	<i>І.Сімонова</i>
Коректори	<i>Б.Павлів, О.Тростянчин</i>

Грушевський М.С.

Г 91 Твори: У 50 т. / Редкол.: П.Сохань, Я.Дашкевич, І.Гирич та ін.;
Голов. ред. П.Сохань. — Львів: Світ, 2002 — .
Т. 11: Серія “Літературно-критичні та художні твори”:
Літературно-критичні праці (1883–1931), “По світу”. — 2008. — 784 с.
ISBN 978-966-603-223-5; 978-966-603-568-7 (т. 11)

Том 11 зібрання праць М.Грушевського у 50-ти томах відкриває серію “Літературно-критичні та художні твори”, до якої увійшли статті, виступи, передмови та рецензії М.Грушевського на літературні теми. Тексти, написані упродовж 1883–1931 рр., окреслюють читачеві позицію вченого щодо цілої низки літературних явищ і постатей кінця ХІХ—початку ХХ ст., визначають його роль у тогочасному літературному процесі. Також у томі опубліковане культурологічне есе “По світу”, в основу якого покладені враження від подорожей найвизначнішими містами Італії.

Видання розраховане для науковців та всіх, хто цікавиться історією України.

ББК 63.3 (15 УКР)

ISBN 978-966-603-223-5

ISBN 978-966-603-568-7 (т. 11)

Формат 70x100¹/₁₆. Папір офс. Гарн. Academy. Офс. друк.
Умовн. друк. арк. 63,7. Обл.-вид. арк. 60,0.
Додрук накладу 200 прим. Вид. № 4.
Зам. 290-8.

Державне підприємство “Всеукраїнське спеціалізоване видавництво “Світ”
Свідоцтво суб’єкта видавничої справи ДК № 2980 від 19.09.2007 р.
79008 м. Львів, вул. Галицька, 21
www.dsv-svit.lviv.ua; e-mail: office@dsv-svit.lviv.ua

Друк на ВАТ “Львівська книжкова фабрика “Атлас”
75005 м. Львів, вул. Зелена, 20
Свідоцтво суб’єкта видавничої справи ДК № 1110 від 02.11.2002 р.